

Kaupunginhallitus	§ 45	18.02.2013
Kaupunginvaltuusto	§ 44	06.03.2013

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

07.03.2013

982/00.01.00/2012

KH § 45

Valmistelija ja esittelijä: kaupunginjohtaja Olavi Kaleva

Valtiovarainministeriö pyytää kirjeellään 22.11.2012 lausuntoa kunnilta koskien kuntarakennelakiluonnosta. Lausunnot pitää toimittaa sähköisesti valtiovarainministeriöön 7.3.2013 mennessä. Lausunnossa pyydetään erityisesti lausumaan seuraavista asioista:

1. selvitysvelvollisuudesta, selvityspenusteista (ml. poikkeuspenteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä
2. esityksen sisältämistä määrääjoista ja menettelystä
3. valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta
4. yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä
5. sosiaali- ja terveyshuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Kuntarakennemuudistuksen toteuttamiseksi kunnalla olisi velvollisuus selvittää kuntien yhdistymistä, jos yksikin seuraavista kolmesta selvityspenusteesta osoittaa selvitystarvetta: 1) palveluiden edellyttämä väestöpohja; 2) työpaikkaomavaraisuus, työssäkäynti ja yhdyskuntarakenne; 3) kunnan taloudellinen tilanne. Lisäksi todetaan, että kunta ei kuitenkaan voisi jättäytyä selvityksen ulkopuolelle, vaikkei se täyttäisi selvityspenusteita, mikäli alueella ei muutoin ole saavutettavissa lain edellytykset täyttävää toiminnallista kokonaisuutta. Loviisan kaupungin osalta sovellettaisiin ensimmäistä kohtaa eli palveluiden edellyttämää väestöpohjaa jonka penusteella Loviisan kaupungin pitäisi selvittää mahdollista yhdistymistä.

Loviisan kaupunki antaa seuraavan lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta: Loviisan kaupunki toteaa ensimmäiseksi, että hallitusohjelman poliittisesta kirjauksesta koskien kuntarakennetta ollaan luomassa suoraan kuntia velvoittavaa lainsäädäntöä, joka prosessuaalisessa mielessä on ongelmallinen eikä sitä voida pitää valmistelun kannalta hyväksyttävänä. Kuntarakennelakiluonnoksessa selvitysvelvollisuus on liian laaja ja koskee käytännössä koko valtakuntaa. Tähän ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole todellista tarvetta. Selvitysvelvollisuuden tulisi käytännössä koskea vain kuntia, joissa yhdyskuntarakenne selkeästi puoltaa tarkastelua, esimerkiksi niin sanotut reikäleipäkunnat, tai joissa työssäkäynti naapurikuntaan on niin laajaa, että tarkastelu on tarpeellista yhtenäisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi.

Kaupunginhallitus	§ 45	18.02.2013
Kaupunginvaltuusto	§ 44	06.03.2013

Lisäksi kunnat, joilla on erityisen huono taloudellinen asema, kuuluvat luonnollisesti tarkasteltavien piiriin. Poikkeusperusteet ovat lähtökohtaisesti oikeasuuntaiset mutta jättävät valtiovallalle sangen laajan harkintavallan esimerkiksi tulkittaessa käsitettä ”vaihtoehtoinen toiminnallinen kokonaisuus”. Palvelujen järjestämiseksi ja tavoitteelliseksi kuntakooksi on linjattu 20 000 asukasta. Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan 20 000 asukkaan raja on keinotekoinen, eikä sitä voida pitää pohjana toiminnallisesti ja taloudellisesti parhaalle kuntakoolle. Selvitysvelvollisuus lähtee automaattisesti siitä, että selvitetään yhdistyminen, jotta saataisiin suurempi kunnan väestöpohja. Vaihtoehtoisesti olisi kuntarakennelakiluonnokseen pitänyt sisällyttää mahdollisuus selvittää tehostetun yhteistyön mahdollisuudet.

Loviisan kaupunki pitää lakiluonnoksessa esitettyjä määräaikoja aivan liian tiukkoina. Mikäli kunnat ilmoittavat marraskuuhun 2013 mennessä, kenen taikka keiden kanssa mahdollista yhdistymistä selvitetään, jää varsinaiselle selvitystyölle, mahdollisille liitos- ja kuntaneuvotteluille ja kunnalliselle päätöksenteolle aivan liian vähän aikaa, sillä mahdolliset esitykset tulisi olla valtiovarainministeriössä jo 1.4.2014 mennessä. Tämä ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole realistista.

Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan on aivan perusteltua, että valtiovallan toimivaltaa ei laajenneta yleisesti kuntien yhdistymisessä kuntien sitä vastustaessa. Tämä periaate on erittäin tärkeä kunnallisen itsehallinnon kannalta.

Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määristä toteaa Loviisan kaupunki, että tuen hakeminen yhdistymisselvityksen kustannuksiin tulisi koskea myös kustannuksia joissa selvitetään tehostetun yhteistyön vaihtoehtoa perinteiselle kuntayhdistymiselle. Avustuksen myöntäminen pelkästään yhdistymisselvityksiin ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole perusteltua. Loviisan kaupunki toistaa lisäksi näkemyksensä siitä, että avustuksen myöntäminen yhdistymisselvityksiin, joiden tavoitteena on vähintään 20 000 asukkaan väestöpohja, on keinotekoinen, eikä perustu seikkoihin, jotka todistaisivat tämän kuntakokoluokan olevan toiminnallisesti ja taloudellisesti tavoiteltava. Avustusta pitäisi saada myös selvityksiin, jotka voisivat johtaa toiminnallisesti hyvään kuntakokoluokkaan riippumatta väestöpohjasta.

Yhdistymisavustusten käytön rajaus on myös liian tiukkaan säännelty. Avustuksen käytön osalta tulisi kunnille antaa enemmän itsenäistä ratkaisuvalltaa siihen, miten ainakin merkittävä osa yhdistymisavustuksista parhaiten kohdennettaisiin ja hyödynnettäisiin. Loviisan kaupunki toteaa vielä, että niille yhdistymisesityksille jotka tehdään 1.4.2014 mennessä ja astuvat voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta taataan yhdistymisavustusta. Mikäli esitystä ei tehdä 1.4.2014 mennessä, ei yhdistymisavustusta ole käytettävissä. Loviisan kaupunki toistaakin käsityksensä siitä, että tämä aikataulu on riittämätön ja kohtuuton.

Kaupunginhallitus	§ 45	18.02.2013
Kaupunginvaltuusto	§ 44	06.03.2013

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävien turvaamisesta ja linjauksista Loviisan kaupunki toteaa seuraavaa: sosiaali- ja terveystoimen uudistus on varsin sekava ja pitää sisällään paljon epämääräisyyttä. Perustason kuuluisivat sosiaali- ja terveydenhuolto ja erikoissairaanhoito jotka järjestettäisiin joko vahvojen peruskuntien tai sote-alueiden pohjalta. Ajatus tällaisesta kokonaisuudesta on hyvä, mutta perustason vahvistaminen verrattuna erikoissairaanhoitoon ei onnistu, ellei samalla säädetä siitä, että perusterveydenhuolto johtaa hoitokokonaisuuksia, ja että erikoissairaanhoidon tehtävä on tukea perusterveydenhuoltoa konsultaatioilla ja tarvittaessa hoitaa erikoisosa- ja sairaanhoidossa. Muutoin perusterveydenhuollon vahvistaminen jää vain haaveeksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon linjauksista on hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä todennut, että sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta kunnan väestöpohjan on oltava vähintään noin 20 000 asukasta. Sittemmin on julkisuudessa ja erilaisissa tiedotustilaisuuksissa viitattu 20 000 asukkaan minimiväestöpohjaan joka muodostaisi niin sanotun perustason, joka saisi vain suppeita tehtäviä hoitaa. Tavoitteena olisi kuitenkin laajempi väestöpohja sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiseksi – julkisuudessa onkin puhuttu 50 000–100 000 asukkaan väestöpohjasta niin sanottuna laajana perustasona.

Loviisan kaupunki toteaa, että uudistuksesta on paljon ristiriitaista ja epämääräistä tietoa, kuten mitä merkitsevät tietyt sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut, miten ja kuka niistä päättää. Kohtuuttomalta tuntuu myös linjaus siitä, että alle 20 000 asukkaan kunnat eivät saisi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ollenkaan, vaikka siihen kaikki edellytykset olisivatkin. Loviisan kaupunki toteaa lisäksi, että Loviisan ja Lapinjärven muodostama sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alue, joka käsittää n. 18 500 asukasta, on kyennyt hyvin ja tehokkaasti hoitamaan sosiaali- ja terveyshuollon palvelut alueellaan. Loviisan kaupunki katsoo, että kaupunki voi myös jatkossa hoitaa sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelunsa tällä väestöpohjalla. Loviisan kaupunki toteaa lopuksi, että mikäli perustason sosiaali- ja terveydenhuollon väestöpohjan vähimmäisvaatimukseksi asetetaan noin 20 000 asukasta, tulee tähän sallia alueellisia poikkeuksia niillä alueilla joissa toiminta on vakiintunutta, tehokasta ja täyttää riittävät laatuvaatimukset. Väestöpohjana 20 000 asukasta ei saa olla ehdoton vaatimus vaan ainoastaan suuntaa antava.

Liite nro 10.

Ehdotus: Kaupunginhallitus antaa oheisen lausunnon valtiovarainministeriölle.

Päätös: Muutosehdotus 1:

Jäsen Janne Lepola ehdotti jäsen Camilla Antaksen kannattamana seuraavaa lisäkappaletta valmistelutekstin loppuun:

”Loviisan kaupunki kannattaa lisäksi menettelyä, jossa metropolialuetta ei tarkastella ainoastaan neljäntoista kunnan aluetta koskevana, vaan koko Itä-Uuttamaatakin käsittävänä, koska pääkaupunkiseudun työssäkäynti- ja

Kaupunginhallitus	§ 45	18.02.2013
Kaupunginvaltuusto	§ 44	06.03.2013

palvelualue on jo nyt huomattavasti laajempi ja laajenee tulevaisuudessa edelleen. Metropolialueen suunnitelmissa jo yksinomaan asukas- ja työpaikkamäärän kasvun, maankäytön sekä liikenteen suunnittelun johdosta on Itä-Uudenmaan kuntiakin kuultava metropolialueselvitystä laadittaessa.”

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosehdotus 2:

Jäsen Marita Peltokorpi ehdotti kannattamattomana, että sivun 16 ensimmäisen kappaleen viimeinen lause korvataan lauseella:
”Onnistuneiden kuntaliitosten on perustuttava laajaan tietoon ja vaihtoehtojen objektiiviseen tarkasteluun, jota ei aina yhdellä selvityksellä saavuteta. Kuntarakennelakiin tulisi sisällyttää mahdollisuus valtion tukemana tehdä vaihtoehtoiset kuntaliitosselvitykset eri osapuolien välillä ja/tai lisäksi mahdollisuus selvittää tehostetun yhteistyön mahdollisuudet kuntaliitosten sijaan.”

Raukesi kannattamattomana.

Muutosehdotus 3:

Jäsen Leena Lindfors ehdotti jäsen Mia Heijnsbroek-Wirénin kannattamana, että sivun 16 toiseksi viimeisen kappaleen toiseksi viimeinen lause muutetaan muotoon:
”Mikäli esitystä ei tehdä 1.4.2014 mennessä, ei yhdistymisavustus eikä valtionosuuksien vähenemisen korvaus olisi käytettävissä”.

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä muutettu pohjaehdotus:

Esittelijä muutti keskustelun aikana pohjaehdotustaan siten, että ehdotus kuuluu:

”Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle oheisen lausunnon annettavaksi valtiovarainministeriölle.”

Päätös muutetun pohjaehdotuksen ja hyväksytyjen muutosehdotusten mukainen.

KV § 44

Liite nro 7.

Ehdotus: Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunginhallituksen esityksen ja antaa oheisen lausunnon valtiovarainministeriölle.

Päätös: Muutosesitys 1:
Valtuutettu Mia Heijnsbroek-Wirén esitti valtuutettu Armi Lindellin kannattamana, että valmistelutekstin 12 sivun ensimmäisen kappaleen viimeinen lause poistetaan ja korvataan lauseella

Kaupunginhallitus	§ 45	18.02.2013
Kaupunginvaltuusto	§ 44	06.03.2013

”Kuntarakennelakiluonnokseen pitää sisällyttää mahdollisuus selvittää tehostetun yhteistyön mahdollisuudet sekä vaihtoehtoiset kuntaliitosselvitykset eri osapuolien välillä valtion tukemana.”

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutosesitys 2:

Valtuutettu Pertti Lohenoja esitti valtuutettu Kalevi Lappalaisen kannattamana, että kaupunginhallituksessa hyväksytty Janne Lepolan tekemä muutosehdotus poistetaan.

Suoritettussa äänestyksessä kaupunginhallituksen pohjaehdotus voitti äänin 43–12, 4 tyhjää, kaupunginhallituksen esityksen ollessa Jaa ja vastaesityksen Ei.

Muutosesitys 3:

Valtuutettu Vesa Peltoluhta esitti valtuutettu Antti Väkevän kannattamana, että seuraava kappale lisätään lausunnon loppuun: ”Lopuksi Loviisan kaupunki toteaa, että kuntarakennelakiluonnoksessa esitetyt muutokset kielilakiin olisivat nykyisen ja ennustettavissa olevan kiristyvän kuntatalouden vallitessa kustannusvaikutuksiltaan kohtuuttoman korkeat. Loviisan kaupunki katsookin, että kuntarakennelakiluonnoksessa esitettyjä muutoksia kielilakiin ei tule toteuttaa.”

Suoritettussa äänestyksessä kaupunginhallituksen pohjaehdotus voitti äänin 53–6 kaupunginhallituksen esityksen ollessa Jaa ja vastaesityksen Ei.

Tauko 19.05–19.10 ennen äänestyksiä.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

**Loviisan kaupunki antaa seuraavan lausunnon
kuntarakennelakiluonnoksesta:**

Loviisan kaupunki toteaa ensimmäiseksi, että hallitusohjelman poliittisesta kirjauksesta koskien kuntarakennetta ollaan luomassa suoraan kuntia velvoittavaa lainsäädäntöä, joka prosessuaalisessa mielessä on ongelmallinen eikä sitä voida pitää valmistelun kannalta hyväksyttävänä. Kuntarakennelakiluonnoksessa selvitysvelvollisuus on liian laaja ja koskee käytännössä koko valtakuntaa. Tähän ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole todellista tarvetta.

Selvitysvelvollisuuden tulisi käytännössä koskea vain kuntia, joissa yhdyskuntarakenne selkeästi puoltaa tarkastelua, esimerkiksi niin sanotut reikäleipäkunnat, tai joissa työssäkäynti naapurikuntaan on niin laajaa, että tarkastelu on tarpeellista yhtenäisen kokonaisuuden aikaansaamiseksi. Lisäksi kunnat, joilla on erityisen huono taloudellinen asema, kuuluvat luonnollisesti tarkasteltavien piiriin. Poikkeusperusteet ovat lähtökohtaisesti oikeansuuntaiset mutta jättävät valtiollalle sangen laajan harkintavallan esimerkiksi tulkittaessa käsitettä ”vaihtoehtoinen toiminnallinen kokonaisuus”. Palvelujen järjestämiseksi ja tavoitteelliseksi kuntakooksi on linjattu 20 000 asukasta. Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan 20 000 asukkaan raja on keinotekoinen, eikä sitä voida pitää pohjana toiminnallisesti ja taloudellisesti parhaalle kuntakoolle. Selvitysvelvollisuus lähtee automaattisesti siitä, että selvitetään yhdistyminen, jotta saataisiin suurempi kunnan väestöpohja. Kuntarakennelakiluonnokseen pitää sisällyttää mahdollisuus selvittää tehostetun yhteistyön mahdollisuudet sekä vaihtoehtoiset kuntaliitosselvitykset eri osapuolien välillä valtion tukemana.

Loviisan kaupunki pitää lakiluonnoksessa esitettyjä määräaikoja aivan liian tiukkoina. Mikäli kunnat ilmoittavat marraskuuhun 2013 mennessä, kenen taikka keiden kanssa mahdollista yhdistymistä selvitetään, jää varsinaiselle selvitystyölle, mahdollisille liitos- ja kuntaneuvotteluille ja kunnalliselle päätöksenteolle aivan liian vähän aikaa, sillä mahdolliset esitykset tulisi olla valtiovarainministeriössä jo 1.4.2014 mennessä. Tämä ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole realistista.

Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan on aivan perusteltua, että valtiovallan toimivaltaa ei laajenneta yleisesti kuntien yhdistymisessä kuntien sitä vastustaessa. Tämä periaate on erittäin tärkeä kunnallisen itsehallinnon kannalta.

Yhdistymisavustuksien ehdoista ja määristä toteaa Loviisan kaupunki, että tuen hakeminen yhdistymisselvityksen kustannuksiin tulisi koskea myös kustannuksia joissa selvitetään tehostetun yhteistyön vaihtoehtoa perinteiselle kuntayhdistymiselle. Avustuksen myöntäminen pelkästään yhdistymisselvityksiin ei Loviisan kaupungin näkemyksen mukaan ole perusteltua. Loviisan kaupunki toistaa lisäksi näkemyksensä siitä, että avustuksen myöntäminen yhdistymisselvityksiin, joiden tavoitteena on vähintään 20 000 asukkaan väestöpohja, on keinotekoinen, eikä perustu

seikkoihin, jotka todistaisivat tämän kuntakokoluokan olevan toiminnallisesti ja taloudellisesti tavoiteltava. Avustusta pitäisi saada myös selvityksiin, jotka voisivat johtaa toiminnallisesti hyvään kuntakokoluokkaan riippumatta väestöpohjasta.

Yhdistymisavustusten käytön rajaus on myös liian tiukkaan säännelty. Avustuksen käytön osalta tulisi kunnille antaa enemmän itsenäistä ratkaisuvaltaa siihen, miten ainakin merkittävä osa yhdistymisavustuksista parhaiten kohdennettaisiin ja hyödynnettäisiin. Loviisan kaupunki toteaa vielä, että niille yhdistymisesityksille jotka tehdään 1.4.2014 mennessä ja astuvat voimaan viimeistään vuoden 2017 alusta taataan yhdistymisavustusta. Mikäli esitystä ei tehdä 1.4.2014 mennessä, ei yhdistymisavustus eikä valtionosuuksien vähenemisen korvaus olisi käytettävissä. Loviisan kaupunki toistaakin käsityksensä siitä, että tämä aikataulu on riittämätön ja kohtuuton.

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävien turvaamisesta ja linjauksista Loviisan kaupunki toteaa seuraavaa: sosiaali- ja terveystoimen uudistus on varsin sekava ja pitää sisällään paljon epämääräisyyttä. Perustason kuuluisivat sosiaali- ja terveydenhuolto ja erikoissairaanhoido jotka järjestettäisiin joko vahvojen peruskuntien tai sote-alueiden pohjalta. Ajatus tällaisesta kokonaisuudesta on hyvä, mutta perustason vahvistaminen verrattuna erikoissairaanhoidon ei onnistu, ellei samalla säädetä siitä, että perusterveydenhuolto johtaa hoitokokonaisuuksia, ja että erikoissairanhoidon tehtävä on tukea perusterveydenhuoltoa konsultaatioilla ja tarvittaessa hoitaa erikoisosuus sairaanhoidossa. Muutoin perusterveydenhuollon vahvistaminen jää vain haaveeksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon linjauksista on hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä todennut, että sosiaali- ja terveydenhuollon kannalta kunnan väestöpohjan on oltava vähintään noin 20 000 asukasta. Sitten on julkisuudessa ja erilaisissa tiedotustilaisuuksissa viitattu 20 000 asukkaan minimiväestöpohjaan joka muodostaisi niin sanotun perustason, joka saisi vain suppeita tehtäviä hoitaa. Tavoitteena olisi kuitenkin laajempi väestöpohja sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamiseksi – julkisuudessa onkin puhuttu 50 000–100 000 asukkaan väestöpohjasta niin sanottuna laajana perustasona.

Loviisan kaupunki toteaa, että uudistuksesta on paljon ristiriitaista ja epämääräistä tietoa, kuten mitä merkitsevät tietyt sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut, miten ja kuka niistä päättää. Kohtuuttomalta tuntuu myös linjaus siitä, että alle 20 000 asukkaan kunnat eivät saisi hoitaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita ollenkaan, vaikka siihen kaikki edellytykset olisivatkin. Loviisan kaupunki toteaa lisäksi, että Loviisan ja Lapinjärven muodostama sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alue, joka käsittää n. 18 500 asukasta, on kyennyt hyvin ja tehokkaasti hoitamaan sosiaali- ja terveyshuollon palvelut alueellaan. Loviisan kaupunki katsoo, että kaupunki voi myös jatkossa hoitaa sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelunsa tällä väestöpohjalla. Loviisan kaupunki toteaa lopuksi, että mikäli perustason sosiaali- ja

terveydenhuollon väestöpohjan vähimmäisvaatimukseksi asetetaan noin 20 000 asukasta, tulee tähän sallia alueellisia poikkeuksia niillä alueilla joissa toiminta on vakiintunutta, tehokasta ja täyttää riittävät laatuvaatimukset. Väestöpohjana 20 000 asukasta ei saa olla ehdoton vaatimus vaan ainoastaan suuntaa antava.

Loviisan kaupunki kannattaa lisäksi menettelyä, jossa metropolialuetta ei tarkastella ainoastaan neljäntoista kunnan aluetta koskevana, vaan koko Itä-Uuttamaatakin käsittävänä, koska pääkaupunkiseudun työssäkäynti- ja palvelualue on jo nyt huomattavasti laajempi ja laajenee tulevaisuudessa edelleen. Metropolialueen suunnitelmissa jo yksinomaan asukas- ja työpaikkamäärän kasvun, maankäytön sekä liikenteen suunnittelun johdosta on Itä-Uudenmaan kuntiakin kuultava metropolialueselvitystä laadittaessa.

Lovisa stad ger följande utlåtande om utkastet till kommunstrukturlagen:

Först konstaterar Lovisa stad att man från den politiska anteckningen om kommunstrukturen i regeringsprogrammet håller på att skapa en lagstiftning som direkt förpliktar kommunerna. Detta är processuellt problematiskt och kan inte anses från beredningens sida vara godtagbart. Utredningsskyldigheten i utkastet till kommunstrukturlagen är för omfattande och berör i praktiken hela riket. Enligt Lovisa stad föreligger det inte ett verkligt behov för detta. Utredningsskyldigheten borde i praktiken endast beröra de kommuner, vars samhällsstruktur klart talar för granskning, till exempel de så kallade hålkakskommunerna, eller i vilka arbetspendlingen till en grannkommun är så stor att en granskning är nödvändig för att en sammanhängande helhet ska åstadkommas. Dessutom hör naturligtvis kommunerna med särskilt svag ekonomi till kommunerna som granskas. Utgångspunkterna för undantagsgrunderna är av rätt slag, men de lämnar statsmakten en synnerligen stor prövningsrätt till exempel då begreppet ”en alternativ funktionell helhet” tolkas. 20 000 invånare har fastställts som riktlinje för ordnande av tjänster och som mål för kommunstorlek. Enligt Lovisa stad är gränsen på 20 000 invånare konstgjord, och kan inte utgöra grund för den funktionellt och ekonomiskt bästa kommunstorleken. Utredningsskyldigheten utgår automatiskt från att man utreder sammanslagning för att en större befolkningsgrund uppnås för kommunen. Möjligheten att reda ut intensifierat samarbete samt att med stöd av staten utföra alternativa kommunsammanslagningssutredningar mellan olika parter bör innefattas i utkastet till kommunstrukturlagen.

Lovisa stad anser att tidsfristerna som framförts i lagutkastet är alldeles för strama. Om kommunerna senast inom november 2013 anmäler med vem en eventuell sammanslagning reds ut, kvarblir det alltför lite tid för det egentliga utredningsarbetet, eventuella sammanslagnings- och kommunförhandlingar samt för det kommunala beslutsfattandet, i och med att de eventuella utredningarna borde tilldelas finansministeriet redan före 1.4.2014. Enligt Lovisa stad är detta inte realistiskt.

Enligt Lovisa stad är det fullständigt motiverat att statsmaktens befogenhet inte allmänt utökas vid kommunsammanslagningarna då kommunerna motsätter sig detta – denna princip är ytterst viktig från det kommunala självstyrets sida.

Lovisa stad konstaterar om villkoren och beloppen för sammanslagningsunderstöden att ansökan om stöd för kostnaderna orsakade av sammanslagningssutredningen också borde beröra de kostnader för utredningar av alternativet till traditionell kommunsammanslagning, det vill säga intensifierat samarbete. Enligt Lovisa stad är det inte motiverat att bevilja understöd endast för utredningar om sammanslagning. Lovisa stad upprepar dessutom sin åsikt om att beviljande av stöd för utredningar, vars mål är en befolkningsgrund på 20 000 invånare, är konstgjort och baserar sig inte

på fakta som bevisar att en kommun av denna storlek är funktionellt och ekonomiskt eftersträvansvärd. Understöd borde också ges för utredningar som kunde leda till en funktionellt god kommunstorlek oberoende av befolkningsgrunden.

Begränsningen av användningen av sammanslagningsunderstöden är också för stramt reglerad. Kommunernas självständiga beslutanderätt borde ökas beträffande användningen av understöden om hur i alla fall en betydande del av sammanslagningsunderstöden bäst allokeras och utnyttjas. Lovisa stad konstaterar ytterligare att sammanslagningsunderstöden garanteras för de sammanslagningsframställningar som utförs före 1.4.2014 och träder ikraft senast vid ingången av 2017. Om framställningen inte utförs före 1.4.2014, skulle varken sammanslagningsunderstöd eller ersättande av minskning av statsandelar stå till förfogande. Lovisa stad upprepar dessutom sin åsikt om att denna tidtabell är otillräcklig och orimlig.

Om riktlinjerna och säkrandet av social- och hälsovårdsuppgifterna konstaterar Lovisa stad följande: reformen av social- och hälsoväsendet är särdeles oredig och innefattar mycken vaghet. Social- och hälsovården samt den specialiserade sjukvården skulle höra till grundnivån och skulle ordnas antingen på basis av starka baskommuner eller social- och hälsovårdsområdena. Tanken om en dylik helhet är bra, men det går inte att förstärka grundnivån i jämförelse med den specialiserade sjukvården, om man inte samtidigt bestämmer om att primärvården sköter om vårdhelheter och att den specialiserade sjukvårdens uppgift är att stöda primärvården med konsultationer och vid behov sköta specialdelen inom sjukvården. Annars blir förstärkandet av primärvården endast en dröm.

Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling har konstaterat om riktlinjerna för social- och hälsovården att befolkningsgrunden i kommunen ska för social- och hälsovårdens del vara minst ca 20 000 invånare. Sedermera har det i offentligheten och i olika informationsmöten refererats till den minimala befolkningsgrunden på 20 000 invånare, som skulle utgöra den så kallade grundnivån. Grundnivån skulle endast få begränsade uppgifter att sköta. Målet skulle dock vara en mer omfattande befolkningsgrund för att producera social- och hälsovårdstjänster; i offentligheten har det faktiskt talats om en befolkningsgrund på 50 000–100 000 invånare som en så kallad utvidgad grundnivå.

Lovisa stad konstaterar att det förekommer mycken motstridig och vag information om reformen, så som vad vissa social- och hälsovårdstjänster betyder samt vem beslutar om dem och hur. Riktlinjen om att kommuner med under 20 000 invånare inte överhuvudtaget skulle få sköta om tjänster inom social- och sjukvården, trots att alla förutsättningar till detta skulle finnas, känns även orimlig. Dessutom konstaterar Lovisa stad att Lovisa stads och Lapträsk kommuns samarbetsområde för social- och hälsovårdstjänster, som inbegriper ca 18 500 invånare, har på ett bra sätt och effektivt kunnat inom sitt område

sköta om social- och hälsovårdstjänsterna. Lovisa stad anser i själva verket att staden även i fortsättningen kan sköta om sina social- och hälsovårdstjänster med denna befolkningsgrund. Slutligen konstaterar Lovisa stad att, ifall ca 20 000 invånare kommer att fastställas som minimikrav för grundnivåns social- och hälsovårdstjänster, regionala undantag ska tillåtas till detta på de områden där verksamheten är etablerad, effektiv och möter tillräckliga kvalitetskrav. Som befolkningsgrund får 20 000 invånare inte vara ett absolut krav utan endast riktgivande.

Lovisa stad understöder dessutom ett förfarande, där metropolområdet inte betraktas som ett område av endast fjorton kommuner utan innefattande även hela Östra Nyland, eftersom huvudstadsregionens pendlings- och serviceområde är redan nu betydligt mera omfattande och kommer att utvidgas vidare i framtiden. I planerna för metropolområdet är det redan enbart på grund av tillväxten av invånar- och arbetsplatsantalet, markanvändningen och trafikplaneringen nödvändigt att höra även Östra Nylands kommuner, när en utredning om metropolområdet upprättas.